

Organize Suçlarla Mücadele (Milli Eğitim Bakanlığı Tarafından Alınan Önlemler)

Mine GÖZÜBÜYÜK TAMER

Karadeniz Teknik Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Sosyoloji Bölümü, Trabzon

Özet

Siyasi ve hukuki boşluklar, ekonomik istikrarsızlık, rüşvet, işsizlik, eğitimsizlik ve ahlaki yozlaşma gibi pek çok etken tarafından ortaya çıkan organize suçlar, günümüzde artık bireyleri ve toplumları tehdit ettiği gibi ulusal ve uluslararası güvenliği de tehdit eden bir sorun haline gelmiştir. Uluslar arası işbirliklerinin kurulmasıyla bu suçlarla mücadele, küresel bir platforma taşınmıştır. Ulusal düzeyde ise organize suçlarla mücadelede toplumun birçok kesimine çeşitli görevler düşmektedir. Bu süreçte, ilgili kamu kurum ve kuruluşlarının işbirliği içinde çalışması organize suçlarla mücadeleye önemli oranda güç ve destek sağlamaktadır. Bu bağlamda, Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) gerek farklı kurumlarla işbirliği gerek kurumsal düzeyde önemli işlevleri yerine getirmesiyle mücadeleye önemli ölçüde destek vermektedir. Bu çalışmada Milli Eğitim Bakanlığı'nın organize suçlarla mücadele sürecinde aldığı önlemlere yer verilerek, süreçte kat ettiği mesafe gözler önüne serilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Organize Suçlar, Milli Eğitim Bakanlığı, Önleyici Tedbirler, İşbirliği Protokolleri

Organized Crime Control (Precautions taken by Ministry of National Education)

Abstract

Organized crime occurring by many factors such as political and legal gaps, economic instability, corruption, unemployment, lack of education and moral degeneration, has become a problem currently that threatens national and international security as well as individual and society. With the establishment of international cooperation to fight these crimes, this struggle moved to a global platform. Many components of society in the fight against organized crime at the national level, have various positions in it. In this process, public institutions and organizations work in partnership on the fight against organized crime and this will provide significant support and power. In this regard, the Ministry of National Education (MoNE) give considerably support to the fight both by collaborating with different institutions and fulfill important functions on institutional level. In this study, the measures taken by the Ministry of Education in the fight against organized crime will be presented and thus their contributions to this process have been revealed.

Key Words: Organized Crime, Ministry of National Education of Turkey, Preventive Measures, Cooperation Protocols

1. Giriş

İnsanlık tarihi boyunca var olan suç olgusu, toplumsal gelişim ve dönüşümlerle birlikte gittikçe karmaşıklaşmış ve çeşitli boyutlar kazanmıştır. Kapitalist ekonominin karmaşık ticari ilişkiler ve organizasyon ilkeleri ışığında, günümüz suçluluk kavramı ve buna paralel olarak suç işleme metotları değişmiş ve sonuç olarak “organize suçlar” ortaya çıkmıştır.

Konuya ilişkin yazın tarandığında organize suç kavramı yerine, “illegal suç”, “illegal erişim”, “çıkar amaçlı suç”, “profesyonel suç”, “mafya tipi suç”, “yeraltı dünyası”, “çete”, “şebeke” ve buna benzer kavramların sıkça kullanıldığı görülmüştür. İlk kez 1920’li yıllarda ABD’de kullanılmış olan organize suç terimi, mafya ile eş anlamlı olarak kullanılmaya başlanmıştır. Kökeni açısından bakıldığında bütün organize suç organizasyonları için mafya tanımlanmasının yapılması ise yanlış bulunmaktadır (Şenol 2009). Gerçekten örgüt yapısı bakımından mafya, diğer organize suç örgütlerine nazaran sosyolojik boyutu ağır basan bir oluşumdur. Örgütün başındaki kişi, diğer basit yapıdaki suç örgütlerinden farklı olarak, örgütü yönetmenin yanında, önemli sosyal rol ve işlevleri olan bir kişidir (Parlak ve ark., 2010:35). Bu bağlamda organize suç yerine mafya kavramının kullanılması yetersiz ve eksik kalmaktadır.

Türk Dil Kurumunun sözlüğünde ‘organize’ kelimesi, kuruluşları ortak bir amaç için bir araya getirme, birleştirme olarak; suç ise yasalara aykırı davranış şeklinde tanımlanmaktadır. Bu manada suç, bireyin, toplum içinde yürürlükte olan yasalara/kurallara aykırı düşmesidir (Ögel ve

ark., 2005:22). Günümüzde sosyo-kültürel bilimler, suç teşkil eden insan davranışını, toplumda yürürlükte olan sosyal normlardan bir nevi sapış, sapıcı eylem olarak; suçluyu da yaşadığı toplumun normları ile kişisel kuvvetleri arasında bir denge kuramamış kişi olarak tanımlamaktadır (Dönmezer, 1994: 45). Başka bir deyişle, suç toplumsal nedenlere bağlı olarak yerleşik normlardan sapma olarak ele alınmaktadır.

Organize suçlar konusunda Amerika’da çalışmaları bulunan Hagan, sadece organize suç kavramının terminolojisi üzerinden anlamını “Organize Suç = Faaliyetler ve Organize Suç = Gruplar” şeklinde ayırmaktadır (Akt. Parlak ve ark. 2010: 25). Benzer bir şekilde, Michael ve ark. (2004) organize suçların azaltılması ya da önlenmesinde, organize suç = eylem, diğeri organize suç = aktörler üzere odaklanıldığını söyleyerek kavramın başlıca iki temel unsuru içerdiğini açıklamışlardır. Bu noktada organize suç kavramında; faaliyetler ya da eylemler ile gruplar ya da aktörler ön plana çıkmaktadır.

Uluslarüstü bir yapılanmaya doğru seyir izleyen Avrupa Birliği ise organize suç, maddi çıkar ve güç elde etmek üzere zaman içinde birden fazla kişinin katılımıyla kurulmuş olan yapısal bir işbirliği şeklinde tanımlamaktadır (www.europarl.europa.eu). Bir diğer tanım, birden fazla kişinin, hiyerarşik düzende, disiplinli, sürekli, ne pahasına olursa olsun kazanç elde etmek için kamu düzenini bozduğu varsayılan aynı amaca yönelik suçları işlemek için oluşturulan örgütlenmeler (Özek, 1998:195 & Kazan, 2000:566) şeklinde sunulmaktadır. Tanımların ortak

vurgusunda, maddi çıkar veya menfaat unsuru, kişi sayısının fazla oluşu ile yasa dışı sürecin işlemesi dikkat çeker. Bu kapsamda, organize suçlar; maddi çıkar veya menfaat ekseninde bir araya gelen insanların yasa dışı yollarla faaliyette bulunmak suretiyle oluşturdukları örgütlü yapılar olarak tanımlanabilir.

Öte yandan, organize suç örgütleri hakkında; Avrupa Organize Suçlulukla Mücadele Çalışma Grubunun 28-31 Mart 1996 tarihinde Almanya'nın Leipzig şehrinde yapmış olduğu toplantıda bu suçun oluşabilmesi için aşağıda yer alan yedi unsurun bulunmasını gerektiği belirtilmiştir (www.suçbilimi.org). Bunlar:

1. Haksız kazanç temin üzere bir araya gelmiş ve aralarında işbölümü ilişkisi bulunan hiyerarşi bir yapının,
2. Suç ile elde edilen bir kazancın,
3. Suç işleme konusunda bir sürekliliğin,
4. Mevcut organize yapı içerisinde uygulanan bir yaptırım sisteminin olması,

5. Şiddet, tehdit gibi yöntemlerin kullanılması,
6. Kamuya ve özel sektöre nüfuz edilmesi,
7. Elde edilen kara paranın aklanması,

şeklinde belirtilmektedir. Dolayısıyla bu faktörlerin birlikteliği organize suçların oluşmasında zemin teşkil etmektedir.

Organize suç örgütlerinin ilgi alanına gelindiğinde; başta uyuşturucu madde kaçakçılığı olmak üzere, sigara ve alkol kaçakçılığı, silah ve mühimmat kaçakçılığı, göçmen ve tarihi eser kaçakçılığı, insan ticareti, yolsuzluk, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerinin aklanması gibi tipik faaliyetler görülür. Ayrıca, organ doku ticareti, gümrük kaçakçılığı, tehlikeli madde kaçakçılığı, fikri mülkiyet hakları ihlalleri, kalpazanlık, zorla çek-senet imzalatma, yolsuzluk, bilişim suçları gibi pek çok suç faaliyeti de, bu suç türü kapsamına girmektedir (Organize Suçlarla Mücadele Ulusal Strateji Belgesi, 2010-2015:4). Öte yandan son yıllarda, bilgisayar ve iletişim teknolojilerinde yaşanan gelişmelere paralel olarak, bu suçlara siber suçlar ve çevre suçları gibi organize suçlara eklenmiştir (www.europe.eu/legislation).

Günümüzde suç olgusunun bu şekilde nitelik değiştirerek, özellikle bireysel suç işleme yerine grup halinde suç işlemenin yaygınlaşması, suçun önlenmesi ve suçla mücadelenin de niteliğini değiştirmiştir. Bu yüzden, organize nitelik kazanan suçlara karşı mücadele yöntemlerinin de değiştirilmesi gereği duyulmuştur (Bozlak, 2009). Bu bağlamda bütün dünyada, öncelikle bireysel hak ve özgürlükler ile kamu güvenliğinin dengesini gözeterek yasal düzenlemeler yapılmakta ve farklı önlemler alınmaktadır.

2. Organize Suçlarla Mücadele

Suç olgusu, çok eski dönemlerde var olsa bile, günümüz modern toplumları açısından, bu suçların mücadele edilmesi gereken ciddi bir sorun haline geldiği tartışmasız bir kabul haline almıştır (Bozlak, 2009). Zira bünyesinde çeşitli yasa dışı faaliyetleri barındıran organize suçlar, günümüzde tüm ülkeleri tehdit eden bir hal almıştır.

Bu suçlardaki endişe verici genişleme ve çeşitlilik karşısında, uluslar arası organizasyonlar ve farklı bölgesel kuruluşlar suçları önlemeye yönelik çeşitli araçlar geliştirmiştir.

Avrupa Birliği'ne üye ülkeler özgürlük, güvenlik ve adalet alanı oluşturma bağlamında bir dizi önlem olarak 1990'ların başından itibaren artan organize suçlara karşı tepki göstermişlerdir. Bu önlemlerle polis ve adli işbirliğini

kolaylaştırmak ve organize suçlardan elde edilen gelirlerin saf dışı edilmesi amaçlanmaktadır (www.europarl.europa.eu). Avrupa Birliği, üye ülke ve aday ülkelerde organize suçlarla mücadele çalışmalarını desteklemeyi sürdürmektedir.

Örgütlü biçimde işlenen suçların tüm dünyada kazandığı artış eğilimi ve ülkelerin bu sorunla mücadeleye verdikleri öneme paralel olarak, organize suçlarla mücadele Türkiye içinde öncelikli bir konudur. Türkiye 70'den fazla ülkeyle terörizm, uyuşturucu kaçakçılığı ve organize suçlarla mücadele alanlarında işbirliğini öngören ikili Anlaşma ve Protokoller imzalamıştır (Dış İşleri Bakanlığı). Öte yandan, Avrupa Konseyi bünyesinde hazırlanan "Suçtan Kaynaklanan Gelirlerin Aklanması, Araştırılması, Ele Geçirilmesi ve El Konulması Sözleşmesi"ni onaylamış, "Suçtan Kaynaklanan Gelirlerin Aklanması, Araştırılması, El Konulması, Ele Geçirilmesi ve Terörizmin Finansmanı Avrupa Konseyi Sözleşmesi"ni de imzalamıştır (Dış İşleri Bakanlığı). 2004 yılı itibarıyla, "Türkiye Cumhuriyeti ve Avrupa Polis Teşkilatı Arasında İşbirliğine İlişkin Anlaşma" yürürlüğe girmiştir.

Türkiye'nin Avrupa Birliği kriterlerinde uyuşturucu politikası değerlendirildiğinde, "Bağımlılık Yapıcı Maddeler ve Bağımlılıkla Mücadele Ulusal Politika ve Strateji Belgesi (2006-2012)" ile "Bağımlılık Yapıcı Maddeler ve Bağımlılıkla Mücadelede Ulusal Politika ve Strateji Belgesinin Uygulanması için Eylem Planı (2007-2009)" olmak üzere iki önemli belge ön plana çıkar (Akgül ve ark., 2010: 76). Strateji Belgesi, AB uzmanları ve Türkiye'deki ilgili kurumların görüşleri alınarak hazırlanmış ve 20.11.2006 tarihinde Başbakanlık Makamı tarafından onaylanarak yürürlüğe girmiştir.

Bu kapsamda, organize suçlarla mücadelede yaşanan profesyonelleşme süreci, 2007 yılında Başbakanlık Makamı'nın onayıyla yürürlüğe giren Organize Suçla Mücadele Ulusal Strateji Belgesi'yle yeni ve bütüncül bir perspektif kazanmıştır. Bu belgeyi, 2010 yılında kabul edilen güncel hali (2010-2015 Organize Suçlarla Mücadele Ulusal Strateji Belgesi) ve eylem planı (2010-2012 Organize Suçlarla Mücadele Eylem Planı) takip etmiş, böylece Türkiye'nin organize suçlarla mücadeledeki bilgi ve tecrübesi, ulusal hedefler etrafında birleştirilmiştir (T.C. İçişleri Bakanlığı KOM 2011 Raporu). Ulusal ve uluslararası seviyede, kurumlararası işbirliğinin geliştirilmesini, görevli kurumların kapasitesinin güçlendirilmesini hedefleyen Strateji Belgesi ve faaliyetleri düzenleyen Eylem Planı ile çok yönlü ve etkin mücadeleyi gerektiren organize suçların en aza indirilmesini amaçlanmaktadır (www.abgs.gov.tr).

Organize suç(lar), devlet mekanizması içerisinde demokrasinin bütün kurumları ile işlerlik kazanmasını engelleyen, zor kullanma, baskı ve tehdit yolu ile şahsi özgürlükleri sınırlayan, toplumda sosyal, ekonomik ve siyasi zaaf oluşturan, kriminolojik olduğu kadar sosyolojik nitelik taşıyan bir suç türü olarak (Parlak ve ark. 2010: 23) kendisini göstermektedir. Dolayısıyla, organize suçlarla mücadele de hedef vatandaşların ekonomik ve sosyal menfaatlerini, bireysel ve toplumsal güvenliğini ciddi biçimde zedeleyen organize suçların asgari seviyelere çekilmesidir. Bunun sağlanması için ilgili tüm kurumların aktif olarak iştirak edeceği ortak bir mücadele perspektifinin geliştirilmesi gerekmektedir olup bu yönde toplumun birçok kesimine çeşitli görevler düşmektedir.

Türkiye genelinde ilgili kurumlar tarafından evrensel önleme kapsamında; toplum, aile ve okul odaklı önleme

faaliyetleri ile grup odaklı önleme faaliyetleri kapsamında; risk altındaki gruplara ve ailelere yönelik önleme faaliyetleri yürütülmektedir. Konunun önem kazanması ve üzerinde hassasiyetle durulması gereğinden hareketle ilgili kurumlar üzerine düşen görevi yerine getirme çabasıdır.

3. Organize Suçlarla Mücadelede Milli Eğitim Bakanlığı Tarafından Alınan Önlemler

Organize suçlarla mücadele faaliyetlerini temelde; önleme ile etkin yargılama (yakalama, soruşturma, kovuşturma ve infaz) tedbirleri şeklinde kategorilere ayırmak mümkündür. Önleyici tedbirler örgütlü suçluluğu besleyen ve büyüten idari, toplumsal ve ekonomik araçların azami ölçüde ortadan kaldırılmasıyla ilgilidir. Bu çerçevede, Türkiye’de tüm kamu kurumları üzerine düşen sorumlulukları yerine getirmektedir. Bu kamu kurumlarından birisi de Milli Eğitim Bakanlığı (MEB)’dir.

Milyonlarca öğrenciyi bünyesinde barındıran MEB’in bu konudaki duyarlılığı ve faaliyetleri organize suçların önlenmesi ve azaltılması bakımından oldukça önemlidir. Bakanlığın almış olduğu tedbirlerle, organize suçlarla mücadeleye ne ölçüde katkıda bulunduğunu gözler önüne sermek bu çalışmanın fokusunu oluşturmaktadır. Bu bağlamda konunun önemine dikkat çekmek, Bakanlığın yürüttüğü faaliyetlere ilişkin farkındalığı arttırmak ve gelinen mesafeyi ortaya koyabilmek açısından çalışma önem taşımaktadır. Bu yüzden, çalışmada MEB tarafından konuya ilişkin olarak atılan adımlar, hayata geçirilen projeler ile yürürlükteki uygulamaları gözler önüne sermek amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda, merkezde alınan kararlar, farklı kurumlarla yapılan işbirliği ve okul içi ve dışında gerçekleştirilen önleyici faaliyetlere yer verilmiştir. Bunun için literatür taraması yapılarak yerli ve yabancı kaynaklara ulaşılmış, ilgili kamu kurum ve kuruluşlarının yayın ve web sayfalarından yararlanılmıştır.

Türkiye nüfusunun yaklaşık üçte birini öğrenim çağı yaş grubundakilerin oluşturduğu düşünüldüğünde Bakanlığın bu konudaki yeri ve önemi daha açık görülebilir. Aynı zamanda bu kadar geniş bir kitlenin aileleri de dikkate alındığında Bakanlığın süreçte oynadığı rolün çarpan etkisi daha kolay hissedilir. Böylesi geniş bir nüfus ile etkileşim halinde bulunan bir kurumun süreçteki rolü bu noktada önem kazanır.

Okullar öğrenim çağı yaş grubundakilerin zamanlarını en fazla geçirdiği ortamlardan biridir. Esasen okulların görevi, sadece öğrencilerin akademik başarılarını sağlamak değil aksine onların bir bütün olarak gelişimleriyle ilgili görevler üstlenmeleridir. Bu doğrultuda farklı metot ve stratejiler izlenir. Organize suçlarla mücadele ise önleyici tedbirler devreye girer. Öncelikle, eğitim müfredatına organize suçlara karşı bilinç düzeyini artırıcı konuların eklendiği söylenebilir. Bununla ilgili olarak;

-İlköğretim Sosyal Bilgiler ve T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük öğretim programlarında terörizm, misyonerlik faaliyetleri, irtica, bölücülük konularının ele alınacağı kazanımlara yer verilmiş ve ders kitaplarında işlenmiştir.

-İlköğretim Türkçe öğretim programında; metinler ile görsellerin seçiminde; öğrencinin sosyal, zihinsel ve psikolojik gelişimi olumsuz yönde etkileyebilecek; cinsellik, karamsarlık, şiddet vb. içeren öğelerin yer almayacağı belirtilmiştir.

-İlköğretim Hayat Bilgisi öğretim programında; çatışmaları şiddete başvurmadan çözebilme becerisi kazanım olarak verilmiştir.

-İlköğretim Fen ve Teknoloji öğretim programında; uyuşturucu kullanımının olumsuz etkileriyle ilgili kazanımlara yer verilmiştir.

-İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi öğretim programında; kadına ve çocuğa karşı şiddet, ayrımcılık ve her türlü istismar; ahlakî olmayan tutum ve davranışlar olan küfür, taciz, her türlü şiddet, soygun, çalma, kapkaç gibi kötü davranışlara ve toplumdaki olumsuz etkilere özellikle vurgu yapılacağı, öğrenme alanları içerisinde verilmiştir.

-İlköğretim Medya Okuryazarlığı Öğretim Programının “İnternet (Sanal Dünya)” konulu ünitesinde; öğretmen tarafından bilgisayara yüklenerek ya da internet ortamında oynanan şiddet vb. zararlı içerik taşıyan oyunların bireysel ve toplumsal sakıncaları konusuna özellikle vurgu yapılacağı etkinlik örneklerindeki açıklamalarda verilmiştir. Ayrıca izlenen programlarla ilgili olarak hazırlanan anketlerde; şiddet vb. rahatsız eden unsurlar seçenekler arasında sayılmıştır. Reklamların sosyal sorumluluk (Tema Vakfı, Kızılay, Sigarayla Savaşanlar Derneği vb.) ya da tüketim amacıyla yapıldığı, reklamların şiddet, cinsellik, bilinçsiz tüketim, kültürel yozlaşma, kötü alışkanlıklar ve madde bağımlılığını özendirme gibi olumsuz yönlerine değinilmiş; internetin faydaları ve zararları konusunda sınıf ortamında tartışılması ve olumsuz yönlerine vurgu yapılması kazanım olarak yer almıştır.

Öte yandan, MEB’in yaygın eğitim ile örgün eğitim kurumları yanında veya dışında düzenlediği eğitim faaliyetleri de bulunmaktadır. Bu eğitimlerle örgün eğitim sistemine hiç girmemiş olan veya herhangi bir kademesinde bulunan ya da bu kademedeki çıkmış vatandaşlara ulaşma imkânına da sahiptir. Yaygın eğitim etkinliklerini yürüten Halk Eğitimi Merkezlerinin müdürlüklerince uygulanan kurs programları içerisinde; suç, şiddet ve kötü alışkanlıklar konuları da işlenmekte olup bu merkezlere gelen kursiyerler bu hususlarda bilgilendirilmektedir. Aynı zamanda, Halk Eğitimi ve Mesleki Eğitimi Merkezleri yönetici ve öğretmenlerine “Eğitim Kurumlarında Suç ve Şiddeti Önleme Seminerleri” düzenlenerek, yönetici ve öğretmenlerin bu husus da gelişen/değişen bilgi ve deneyimlerin paylaşılmasını sağlanmaktadır. Bu çerçevede, 18-22 Ekim 2010 tarihleri arasında Mersin Hizmet içi Eğitim Enstitüsünde Halk Eğitimi ve Mesleki Eğitimi Merkezlerinde görev yapan yönetici ve öğretmenlere yönelik olarak duyarlılık arttırmak ve farkındalık yaratmak amacıyla Ailede – Okulda - Sokakta Şiddetin Önlenmesine yönelik hizmet içi eğitimi planlanmıştır. Bu eğitimde; şiddet, cinsel taciz ve madde bağımlılığı, ihmal ve istismarın önlenmesi vb. konularda hizmet içi eğitim programı uygulanmıştır.

Okul çağ yaş grubu dikkate alındığında, özellikle ergenlerde şiddet ve suç işlemeyle ilgili birçok risk faktörünün bulunduğu, bunun da çete oluşum riskini tetiklediği görülmektedir. Aynı zamanda suç ve şiddetle ilgili risk faktörleri çete oluşturmak için de geçerlidir. Araştırmacılar çevre, aile, okul ve akran etkileşiminin, çete oluşumundaki etkisine dikkat çekmektedirler (Ögel, 2005). Okullarda saldırganlık ve şiddetin nasıl bir görünüm sergilediği hususunda Goldstein (1994) ve DiCanio (1993) okullardaki şiddetin; bir öğrencinin bir kişiye (öğrenci, öğretmen, yönetici gibi) küfür etmesinden, fiziksel zarar vererek sözlü tehditte bulunmasına, okul koridorunda iterek düşürmeye, kavgaya etmeye, silahla bir başka kişiyi tehdit etmeye, tecavüz etmeye/tecavüze teşebbüse, bıçakla yaralamaya veya öldürmeye ya da uyuşturucu / alkol alarak

okula gelmeye kadar uzanan farklı biçimler alabildiğini ifade ederler. Bu kapsamda, okulların görevlerinden bir diğeri de öğrencilere güvenli bir ortam hazırlamak ve onlara kendi sağlıklarını koruma bilincini verebilmektir. Bu durum okul yönetiminin görev alanına sağlık ve güvenlik boyutunu da katmıştır (Barhan, 2001:1). Bu nedenle risk faktörlerinin sinyallerini erken tanımak ve önleyici adımlar atmak mümkün olabilmektedir (Ögel, 2005).

Başka bir deyişle, önemli olan şiddet ve suç oluşuktan sonra müdahale etmek değil okulda çocukları takip ederek erken uyarı işaretlerini tespit edebilmektir (Ögel, 2005). Bu bağlamda, mevcut sistemin “Erken Uyarı Sistemi” ile güçlendirilerek, çocuğun korunmaya muhtaç hale gelmeden önce tespiti ve uygun sosyal, ailesel ve ruhsal yardıma ulaşmasını sağlaması hedeflenmektedir. Bu hedefe ulaşmak için MEB, Avrupa Birliği’nin mali ve UNICEF’in teknik desteğini alarak “Erken Uyarı Sistemi”ni geliştirmiştir. Söz konusu modelin pilot uygulaması Bursa ilinde gerçekleştirilmiş olup il içerisindeki yaygınlaştırma çalışmaları halen devam etmektedir (T.C İçişleri Bakanlığı EMCDDA, 2011 Ulusal Raporu). Ayrıca, 2005 yılında çıkarılan 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu çocukların her türlü riskten korunmasını, risk altında olan çocuklara yönelik iyileştirici tedbirlerin alınması ve hizmetlerin sağlanmasını hedeflemiştir.

Öte yandan, okullarda şiddet, saldırganlık, zorbalık gibi olayların artması sebebiyle MEB, öğrencilerin güven ortamı içinde eğitim kurumlarına devam edebilmelerini sağlamak amacıyla 24.03.2006 tarihinde “Okullarda Şiddetin Önlenmesi” başlıklı genelgeyi yayınlamıştır. Bu kapsamda, 2006-2011+ yıllarını kapsayacak beş yıllık “Eğitim Ortamlarında Şiddetin Önlenmesi ve Azaltılması Strateji Eylem Planı” devreye sokulmuştur. Bu eylem planı çocuk ve gençlerin karşılaşmaları muhtemel risklerden (madde bağımlılığı, şiddet, cinsel istismar vs.) korunması amacı ile hazırlanmıştır.

2006 yılında yürürlüğe giren “Eylem Planı” çerçevesinde, il/ilçe düzeyinde yürütme kurulları oluşturulmuştur. Oluşturulan bu kurullar tarafından, tüm risk faktörlerine yönelik il/ilçe eylem planları hazırlanarak uygulamaya konulmuştur. Önleyici çalışmaların planlandığı bu kurulda Milli Eğitim Müdürlüğü, Sağlık Müdürlüğü, Emniyet Müdürlüğü, Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü, Üniversiteler ve ilgili diğer kurum ve kuruluşlar yer almaktadır (T.C. İçişleri Bakanlığı EMCDDA 2011 Ulusal Raporu).

Söz konusu Eylem Planı’nın ‘Şiddetin Nedenleri’ başlıklı bölümünde; bu nedenlerin başında gelen alkol ve madde bağımlılığının gençler arasında giderek yaygınlaştığına değinilmiştir. Bu soruna çözüm yolu olarak da, “öğrencilerde şiddet davranışlarının önlenmesi ve azaltılmasına” yönelik eylem tarzları tespit edilmiş, uygulamaya konulmuştur. Bu doğrultuda; “temel önleme, koruma ve müdahale hizmetlerinin tüm öğrencilere ulaştırılması, risk altında tüm çocukların tespitine ve onlara götürülecek hizmetlerde bütüncül bir yaklaşımın izlenmesi” stratejik hedefler olarak belirlenmiştir. Bu hedefe ulaşmak için;

- Önleme ve müdahale kapsamındaki öğrencilerin sağlıklı yaşam ve sorunlarla baş etme becerilerinin geliştirilmesi,
- Madde kullanımı ve sonuçları konusunda öğrenci, aile, öğretmen ve yöneticilerin bilinçlendirilmesi (konferans, seminer, kitapçık, broşür, afiş ve film, TV dizisi, bilgisayar oyunları vb. hazırlanması),

- Sağlıklı yaşam konusunda bilgilendirme ve bilinçlendirme çalışmalarının yapılması,

- Madde kullanan öğrenci ve ailelerinin tedavi ve destek hizmeti veren kurum ve kuruluşlara yönlendirilmesinde etkili işbirliğinin sağlanması, faaliyet olarak belirlenmiştir.

Faaliyetler sonucunda, bir çıktı olarak, “madde bağımlılığından korunma konusunda bilinçlendirilmiş öğrencilere” ulaşmak amaçlanmıştır. Ayrıca, MEB bünyesinde, şiddetin önlenmesi ve azaltılması çalışmaları çerçevesinde, alkol, sigara ve madde kullanımını önlemek amacıyla öğrencilere ve ailelere yönelik olarak hazırlanan “Hayata Sahip Çıkmak Programı” uygulanmaya başlamıştır. Söz konusu program, 10-14 yaş grubu öğrencilerine yönelik olarak hazırlanmış olup 11 oturum ile çocuklarda madde kullanımı ve bağımlılığını önleme amacı ile geliştirilmiştir.

“Eğitim Ortamlarında Şiddetin Önlenmesi ve Azaltılması Strateji Eylem Planı (2006-2011+)” kapsamında 20.09.2007 tarihinde MEB ile İçişleri Bakanlığı arasında ‘Okullarda Güvenli Ortamların Sağlanmasına Yönelik İşbirliği’ protokolü imzalanmıştır. Protokole göre, okulun yakın ve uzak çevresindeki önlemler olarak, öğrencileri şiddet içeren eylemlere karşı korumak, madde bağımlılığı ve diğer zararlı alışkanlıklara karşı korumak, okulların yakın çevresinde bulunan umuma açık yerler ile park, bahçelere yönelik denetimlerin yapılması ve zararlı elektronik oyunların olumsuz etkilerine yönelik tedbirler ile okul servis araçlarının denetimlerinin artırılması amaçlanmıştır (MEB, 2009).

Bunun için; güvenli eğitim ortamlarının oluşturulması, muhtemel şiddet olaylarının önlenmesi, okul çevresindeki etraftaki her türlü umuma açık yerlerin sıklıkla denetlenmesi, okul dışı faktörlerin öğrencileri, okul yöneticilerini, öğretmenleri ve diğer personelin veya eğitimcileri rahatsız etmeleri, eğitim ve öğretimin güvenliğini tehdit etmelerinin önlenmesi hedeflenmektedir. Ayrıca tarafların işbirliği ve koordinasyonunda, mevcut güvenlik durumunun belirlenerek koruyucu ve önleyici güvenlik tedbirlerinin artırılması, şiddet gören, cinsel istismara maruz kalan veya her hangi bir suçun mağduru olan öğrencilerimizin korunması, okullarda çeteleşmenin önlenmesi, ailelerin, okul güvenliği ile ilgili endişelerinin giderilmesi esas alınmıştır.

Protokol akabinde ‘Güvenli Okul, Güvenli Eğitim Projesi’ hayata geçirilmiştir. Bu projeye okullar ve yakın çevrelerinin tamamıyla güvenli mekânlar haline getirilmesi amaçlanmış ve ‘Okul Polisi’ uygulaması yürürlüğe girmiştir. 2009 yılı itibarıyla de okul polisliği uygulamasına ek olarak okul irtibat görevlileri uygulaması devreye girmiştir (Sabah, 2009).

Sonuç olarak birçok ülkede, gerek okulun içerisinde, gerekse yakın çevresinde şiddet ve suçla mücadele etmek için, okullar son zamanlarda aktif bir şekilde polisle işbirliği yapmaktadırlar. Bu işbirlikleri, özellikle okullardaki gençlerin yaşamlarında olumlu yönde gelişme göstermeleri ve beceri kazanmaları için hazırlanmıştır. Söz konusu uygulamalar bu yönleri ile gençlerin geleceğine yapılan bir yatırım olarak değerlendirilebilir (Çarhacıoğlu ve ark., 2009).

MEB 2006/26 nolu “Okullarda Şiddetin Önlenmesi” genelgesi ile illerin bu konu ile ilgili profilini çıkarabilmek amacıyla okullarda yaşanan şiddet, taciz, gasp, madde kullanımı, v.b. olaylara yönelik olarak Özel Eğitim Rehberlik ve Danışma Hizmetleri Genel Müdürlüğü bünyesinde bir veri tabanı oluşturmuş, elektronik ortamda merkezi ve “Okul

Vaka Analiz Formu” ile de il bazında takip ve değerlendirmesine başlamıştır (MEB, 2009).

MEB, 2006 tarihinde yayınlanan “Okullarda Şiddetin Önlenmesi” başlıklı genelge de değişiklikler yaparak, 2009 tarihinde 290 sayılı ile “Eğitim Ortamlarında Şiddetin Önlenmesi ve Azaltılması” genelgesini çıkarmıştır. Bu genelgede, eğitim ortamlarında şiddetin önlenmesi için oluşturulan “İl Eğitim ve Gençlik Komisyonu” ile “İl ve İlçe Yürütme Kurulları”nın iş ve sorumluluklarının benzerliğinden dolayı İl Eğitim ve Gençlik Komisyonu lağvedilmiştir. İl Yürütme Kurullarının da her ay yerine her dönem sonunda bir olmak üzere yılda iki defa, gerekli görülmesi halinde ve acil durumlarda ilave toplantılar yapacağı (MEB 2009) belirtilmektedir.

Şiddetin önlenmesine yönelik hayata geçirilen bir başka çalışma, Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti'nin finanse ettiği, Milli Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü koordinasyonunda yürütülecek olan “Çocuğa Yönelik Şiddetin Önlenmesi Projesi” olup 25 Mart 2013 tarihinde yürürlüğe konmuştur.

24 ay süre ile 10 pilot ilde uygulanacak proje ile çocuğun fiziksel, duygusal, sözel ve psikolojik olmak üzere şiddetin her türünden korunarak, çocuğun yararını en üst seviyede sağlayan güvenli ve sağlıklı bir ortam yaratılması hedeflenmektedir. Erzurum, Elazığ, Malatya, Konya, Kayseri, Çorum, Diyarbakır, Gaziantep, Adana ve Mersin olmak üzere on ilde uygulamaya geçirilecek proje kapsamında ulaşılmak istenen üç ana hedef bulunmaktadır. İlk hedef çocuğa yönelik şiddet ile ilgili önleme ve izleme hizmetlerinde kapasite güçlendirilmesidir. Bu bağlamda MEB'in çocuğa yönelik şiddetin önlenmesi konusunda kurumsal kapasitesinin artırılması ve mevzuatın iyileştirilmesi çalışmaları yürütülecektir. İkinci hedef “Model Okul” geliştirme çalışmalarında “Kendine Güveni olan Yaşam Becerileri Gelişmiş Öğrencilerden Oluşan” model okulu ile çocuğa yönelik sözel, fiziksel ve psikolojik şiddetten arındırılmış bir okul ortamı oluşturmanın planlanmasıdır. Pilot illerde seçilecek bu okullarda uygulanacak eğitim programları vasıtasıyla yaşanan şiddet olaylarının azaltılması sağlanacaktır. Üçüncü hedef ise Aile-içi ve diğer her tür şiddet dâhil okul dışındaki ortamlarda çocuğa yönelik şiddet önlenmesidir. Çocuklara yönelik şiddetin önlenmesi ve azaltılması üzerine düzenlenecek seminerler, eğitimler ve konferanslarla velilerin, STK üyelerinin, eğitimci ve eğitim dışı personel ile öğrencilerin farkındalıklarının artırılması çalışmaları yürütülecek. Bu hedefe ulaşmak için ayrıca, yoğun halkla ilişkiler ve medya tanıtım çalışmaları, eğitim ve tanıtım materyali üretimi, dağıtımı ve beş kamu spotu filmi üretilmesi planlanmıştır.

Okullarda şiddet olaylarının önlenmesinin yanı sıra, MEB öğrencilerin zararlı madde kullanımı gibi risklerden korunmasına yönelik olarak da önlemler almaktadır. Anayasanın, 58'inci maddesinin ikinci fıkrasında; “Devlet, gençleri alkol düşkünlüğünden, uyuşturucu maddelerden, suçluluk, kumar vb. kötü alışkanlıklardan ve cehaletten korumak için gerekli tedbirleri alır” denilmektedir. Bu yüzden, gençlerin sigara, alkol, uyuşturucu/uçucu maddeler ve kumar gibi tehlikelere karşı korunmaları, devletin bir görevi olarak kabul edilmiştir. Bu bağlamda, 2006 tarihinde MEB Ortaöğretim Genel Müdürlüğü tarafından “Öğrencilerin Zararlı Madde Kullanımı ve Şiddet Gibi Risklerden Korunması” konulu bir genelge yayınlanmıştır (Tamer, 2012).

MEB tarafından başlatılan madde bağımlılığı ile mücadele projesi kapsamında;

1. Öğrencilerin ile anne ve babaların gençlik çağının özellikleri, sorunları ve madde bağımlılığının önlenmesi konularında bilgilendirilmeleri,

2. “İl Eğitim ve Gençlik Komisyonları”na işlerlik ve etkinlik kazandırılması, çalışmalarını bilimsel bir anlayışla yürütülmesi,

3. Sağlığa zararlı kimyasal maddelerle üretilen kırtasiye malzemelerinin kullanılmaması,

4. Eğitim kurumlarında sigara içilmemesi,

5. Madde bağımlısı olduğundan kuşku edilen öğrencinin, sağlık kurum ve kuruluşlarından birine gönderilmesi ve izlenmesi,

6. Okul ve eğitim kurumlarımızın 200 metre çevresindeki büfe, kahvehane gibi yerlerde sigara ve alkollü maddelerin satışının engellenmesi,

7. Öğrencilerin boş zamanlarını sanat, kültür, spor ve izcilik gibi yararlı biçimde değerlendirmeleri için yönlendirilmesi v.b. faaliyetler ile ilgili 81 İl Valiliğine genelge gönderilerek bir dizi önlem alınması istenmiştir.

MEB uyuşturucu madde kullanımı ve bağımlılığı, şiddet, zorbalık, ihmal/istismar gibi konuları, risk faktörleri arasında değerlendirmekte ve bu konuda da önleyici çalışmalar yapmaktadır. Önleyici çalışmaların il düzeyinde planlanabilmesi ve kriz durumlarında müdahalenin gerçekleştirilebilmesi için il Milli Eğitim Müdürlükleri bünyesinde “Psiko-sosyal Müdahale Ekipleri” oluşturulmuştur. Söz konusu ekipler, risk ortaya çıkmadan önce gerçekleştirilmesi gereken önleyici çalışmaları planlarken aynı zamanda travmatik yaşantıya maruz kalmış çocuk ve gençlere yönelik ruh sağlığını koruyucu faaliyetleri de gerçekleştirmektedirler. Bu konuda öğretmen ve ailelere yönelik eğitim seminerleri, bilgilendirme toplantıları, paneller yapılmaktadır. Ayrıca, Milli Eğitim Bakanlığı, madde ile mücadele konusunda eğitim yöneticilerine, rehber öğretmen/psikolojik danışmanlara, öğretmenlere ve anne babalara yönelik olmak üzere dört kitaptan oluşan bir eğitici eğitimi bileşeni hazırlamıştır. Eğitim bileşeninin ilk uygulaması Antalya ilinde gerçekleştirilmiştir. Madde ile mücadele eğitimleri sonucunda, 13973 öğretmene, 429 rehber öğretmen/psikolojik danışmana, 601 eğitim yöneticisine ve 10032 anne babaya ulaşılmıştır (T.C. İçişleri Bakanlığı EMCDDA 2011 Ulusal Raporu).

MEB'in, özellikle öğrencilere yönelik olarak gerçekleştirdiği koruyucu-önleyici faaliyetlere ilişkin olarak; okul giriş ve çıkışlarının kontrolü; psikolojik danışma ve rehberlik hizmetleri; psiko-sosyal koruma ve müdahale paket program uygulamaları, aile rehberliği, sınıf rehberliği, bireysel görüşmeler, grup rehberliği gibi faaliyetleri örnek gösterilebilir.

Son olarak, MEB tarafından, çocuk ve gençlerin psiko-sosyal yönden sağlıklı gelişmelerini desteklemek ve suça yönelmelerinden ya da suç mağduru olmalarından önce önleyici tedbirlerin alınmasını sağlamak amacıyla da bir dizi çalışma yürütülmektedir. Bunların başında, MEB'e bağlı okullarda rehber öğretmen/psikolojik danışmanlar tarafından yürütülen ‘önleyici rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri’ gelmektedir. Rehber öğretmen/psikolojik danışmanların katılımıyla, sınıf rehber öğretmenleri tarafından 1. sınıftan başlayarak 12. sınıfa kadar, her bir sınıf düzeyine göre ayrı ayrı yapılandırılmış olan amaç ve kazanımlara yönelik olarak farkındalık artırıcı grup rehberliği

etkinlikleri gerçekleştirilmiştir (T.C İçişleri Bakanlığı EMCDDA 2011 Ulusal Raporu).

MEB, temel önleme çalışmaları kapsamında, 10-19 yaş grubu içerisinde yer alan çocuk ve gençlere yönelik, akran eğitimini model alan "Yaşam Becerileri Eğitimi Programını" geliştirmiştir. Bu program aracılığıyla yetiştirilen 7. ve 10. sınıfta öğrenimine devam eden akran eğitimcileri, okul rehber öğretmen/psikolojik danışmanının desteğiyle akran gruplarına kendi okullarında eğitim vermektedirler (T.C İçişleri Bakanlığı EMCDDA 2011 Ulusal Raporu). 'Yaşam Becerileri Eğitimi Programı' kapsamında çocuk ve gençlerin; kendini ifade etme, iletişim, stresle baş etme, uzlaşma, çocuk hakları, geleceği planlayabilme becerilerini güçlendirmek hedeflenmiştir. Program çerçevesinde altı farklı afiş tasarlanmış ve her birinden 30000'er adet basılan afişler illere dağıtılmıştır. Önleme alanında yapılan çalışmalardan bir diğeri ise akran destekli eğitimidir. Bu çalışma kapsamında 230 akran eğitimcisi ve 115 akran eğitimcisi danışmanı yetiştirilmiştir. Akran eğitimcilerinin ulaştığı akran sayısı 2989'dur (T.C İçişleri Bakanlığı EMCDDA 2011 Ulusal Raporu).

4. Sonuç

Organize suçlar, sonuçları itibariyle toplumun bütün kesimlerini etkilemektedir. Ekonomik, toplumsal ve siyasal sürece olumsuz yansımaları sebebiyle bir ülkelerin refahı, gelişmişlik seviyesi ve hatta itibarı açısından bu suçlarla mücadelenin zorluğu ve gerekliliği öne çıkmaktadır.

Organize suçlarla mücadele dikkatle, bilgiyle, kazanımların uygulamaya yansıtılmasıyla, siyasi kararlılıkla ve mutlaka bu suç örgütlerinin olası komplo ve manevralarına tam hazırlıkla yürütülmelidir. Tüm dünya devletleri ve Türkiye açısından da geçerli olduğu gibi, vatandaşların temel hak ve özgürlüklerinin korunması amacıyla, organize suç örgütleri ile yeterli şekilde bir mücadelenin devletler tarafından yapılması zorunludur ve ancak ülkelerin demokrasileri de bu takdirde güçlü kılınabilecektir (Bozlak 2009).

Ülkemizde bu kararlılığın sürdürülmesi, alınan önlemlerin süreçteki yansımalarına dikkat çekilmesi, farklı metot ve işbirliklerinin gündeme getirilmesi organize suçlarla mücadelede başarının topyekün artmasına vesile olacaktır. Toplumdaki tüm kurumların bu mücadeleye katkıda bulunması, işbirliğinin yaygınlaştırılması, bu konudaki duyarlılığın artırılması ve halkın bilinçlendirilmesi açısından önemlidir.

MEB'de, aldığı kararlar, hayata geçirdiği projeler ve gerçekleştirdiği etkinliklerle mücadele sürecine katkıda bulunması bakımından toplumsal kurumlar içinde hayati bir fonksiyona sahiptir. Geniş bir nüfusa hitap etmesi, bu sayede etkisinin yaygın ve katma değer bir özelliğe sahip oluşu, süreçteki rolünü bir kez daha gözler önüne serer.

Organize suçlarla mücadele kapsamında, organize suçlara karşı toplumsal duyarlılığı artırma ve önleyici tedbirlerin alınması amacıyla Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde birçok çalışma yürütülmektedir. Bakanlık yayınladığı genelgeler, kabul ettiği eylem planları, hayata geçirdiği projeler ve bu doğrultuda gerçekleştirdiği faaliyetlerle sürece olumlu anlamda katkıda bulunmaktadır. Hayata geçirilen projelerin bir kısmı tamamlanmış olmakla birlikte yeni projelerle mücadele süreci etkin olarak devam etmektedir.

Ancak birçok kamu kurum ve kuruluşu tarafından yapılan önleme faaliyetlerinin yeterliliği veya ulaşılan kişilerde

meydana getirdiği etki ile ilgili şimdiye kadar bilimsel bir çalışma bulunmamaktadır (TUBİM 2011). Aynı durum MEB tarafından yapılan önleme faaliyetleri içinde geçerlidir. Gerçekten ilgili yazın tarandığında önleme faaliyetlerinin değerlendirilmesine ilişkin bir çalışmaya rastlanamamıştır. Örneğin güvenli okul-güvenli eğitim projesinde Emniyet Genel Müdürlüğü ile yapılan protokol akabinde devreye giren okul polisi uygulamasının değerlendirilmesini içeren bir çalışma yoktur. Okul polisi sıfatıyla görev yapan kişilerin süreçteki rolleri, işlevselliği ve izlenimlerini yansıtan herhangi bir çalışma henüz mevcut değildir. Yine okullarda şiddetin önlenmesi ya da madde bağımlılığına yönelik gerçekleştirilen uygulamalar, seminer ya da etkinliklerin sonucunda hedeflenen amaçlara ne ölçüde ulaşıldığına dair herhangi bir değerlendirme çalışmasına ilgili yazın taranırken rastlanılmamıştır. Aynı durum hayata geçirilen projelerin amaçlarına ne ölçüde ulaştıklarıyla da ilgili sunulabilir. Bu bağlamda, önleyici çalışmalardan verimli sonuçlar alınabilmesi amacıyla değerlendirme aşamasının da sürece dâhil edilmesi gerekmektedir.

Kısaca, organize suçlarla mücadelede kat edilen mesafe, etkileri ve sonuçları ile birlikte değerlendirildiğinde süreçte alınması muhtemel bir sonraki tedbirlere de ışık tutabilir. Organize suçlarla mücadelenin istikrarı ve selameti açısından başta kolluk kuvvetleri olmak üzere tüm kamu kurum ve kuruluşları bu süreçte işbirliği içinde olmalı, gerektiğinde toplumun diğer birimlerinden faydalanılmalıdır.

Kaynakça

- Akgül, A. Ve Kaptı, A. (2010). Türkiye'nin Uyuşturucu İle Mücadele Politikası: Politika Süreç Analizi. Yerelden Küresele Sınırşan Suçlar. Editörler: Süleyman Özeren, M. Alper Sözer, Oğuzhan Ömer Demir. Polis Akademisi Yayınları, Ankara.
- Avrupa Birliği Genel Sekreterliği (Abgs), 21. Reform İzleme Grubu Toplantısı Basın Bildirisi Ankara, 26 Temmuz 2010.
[Http://www.abgs.gov.tr/files/bas%20C4%B1nmusavirlik/Haberler/21.pdf](http://www.abgs.gov.tr/files/bas%20C4%B1nmusavirlik/Haberler/21.pdf) (İnternet, Erişim Tarihi 23.11.2010)
- Bahar, H.İ. (2006). Okulda Şiddet Polisiye Önlemlerle Çözülemez Gözetim Toplumun İnşası, [Http://www.usakgudem.com](http://www.usakgudem.com) (İnternet, Erişim Tarihi 10.12.2009).
- Başaran, İ. E. (2000). Eğitim Yönetimi, Ankara: Feryal Matbaası.
- Bozlak, A. (2011). Çıkar Amaçlı Organize Suçlarla Mücadeleye İlişkin Temel Hukuki Düzenlemeler Ve Başlıca İlkeler. Polis Bilimleri Dergisi Cilt:11 (3).
- Çarhacıoğlu, Y. Ve Oğuşgil, V. D. (2009). Dünyada Polis-Okul İşbirliği Uygulamaları Ve İstanbul Şükrü Balcı Polis Meslek Yüksek Okulu Örneği. Polis Bilimleri Dergisi Cilt: 11 (4).
- Dönmez, B. (2001). Okul Güvenliği Sorunu Ve Okul Yöneticisinin Rolü, Kuram Ve Uygulamada Eğitim Yönetimi, 7(25).
- Dönmez, B. & Güven, M. (2001). Ortaöğretim Öğrencilerinin Okul Güvenliğine İlişkin Algı Ve Beklentileri, V1. Ulusal Psikolojik Danışma Ve Rehberlik Kongresi Bildiri Özetler Kitabı, Ankara: Odtü Eğitim Fakültesi.
- Güven, M. (2002). Okul Güvenliğinde Psikolojik Danışmanların Rolü Ve Görevleri, Eğitim Araştırmaları, 3(9).
- Dönmezer, S. (1994). Kriminoloji. 8.Basım, Beta, İstanbul.

European Union Parliament (Eu Parliament) Organize Suç Tanımı
[Http://Www.Euoparl.Europa.Eu/Comparl/Libe/Elsj/Zoom_In/291_En.Htm](http://www.europarl.europa.eu/comparl/libe/elsj/zoom_in/291_en.htm) (İnternet, Erişim Tarihi 23.11.2010)

European Union Legislation (Eu Legislation). Fight Against Organized Crime.

[Http://Europa.Eu/Legislation_Summaries/Justice_Freedom_Security/Fight_Against_Organised_Crime/Index_En.Html](http://Europa.Eu/Legislation_Summaries/Justice_Freedom_Security/Fight_Against_Organised_Crime/Index_En.Html) (İnternet, Erişim Tarihi 23.11.2010)

Kazan, T. (2000). "Organize Suçlarla Mücadelede Koruma Tedbirleri", Yargı Reformu 2000 Sempozyumu, İzmir Barosu Yayını, İzmir.

Michael, L. Ve Maguire, M. (2004). Reducing And Preventing Organised Crime: An Evidence-Based Critique. Crime, Law & Social Change 41, Kluwer Academic Publishers. Printed In The Netherlands.

Ögel, K., Tarı, I. Eke, C. (2005). Okullarda Suç Ve Şiddeti Önleme. İstanbul.

Özek, Ç. (1998). "Organize Suç", Prof. Dr. Nurullah Kunter'e Armağan, İühf Eğitim, Öğretim Ve Yardımlaşma Vakfı Yayını, İstanbul.

Parlak, B. Ve Argun, U. (2010). Küreselleşme Süreci Bağlamında Organize Suç Örgütlerinin Karşılaştırmalı Analizi. Yerelden Küresele Sınırşan Suçlar. Editörler: Süleyman Özeren, M. Alper Sözer, Oğuzhan Ömer Demir. Polis Akademisi Yayınları, Ankara.

Sabah (2009). Çapkın: Her Okulda Bir Polis Olacak. (İnternet, Erişim Tarihi 26.09.2009)

Şenol, D.(2007). Türkiye'de Organize Suçlar Ve Halkın Teveccühü. Sosyoloji Araştırmaları Dergisi I.

Suç Bilimi [Http://Www.Sucbilimi.Org](http://www.sucbilimi.org) (İnternet, Erişim Tarihi 25.11.2010)

Tamer, G. M. (2012). Güvenli Okul-Güvenli Eğitim Ortamının Sağlanması: Okullarda Şiddet Olaylarının Önlenmesi. Okullarda Şiddetin Önlenmesi. Editör: Cemil Ve Aysun Doğutaş. Ağrı.

T.C. İç İşleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğü Kaçakçılık Ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı 2011 Komdb Raporu, Kom Yayınları 2012, Ankara.

T.C. İç İşleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğü Kaçakçılık Ve Organize Suçlarla Mücadele Dairesi Başkanlığı Emcdda 2011 Ulusal Raporu "Türkiye" Yeni Gelişmeler, Trendler, Seçilmiş Konular. Türkiye Uyuşturucu Ve Uyuşturucu Bağımlılığı İzleme Merkezi (Tubim).

T.C. İç İşleri Bakanlığı Kaçakçılık Ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı (23.10.2010)

T.C. İç İşleri Bakanlığı (2010-2012). Bağımlılık Yapıcı Maddeler Ve Bağımlılıkla Mücadelede Ulusal Politika Ve Strateji Belgesi'nin Uygulanması İçin Eylem Planı

T.C. Milli Eğitim Bakanlığı (2006-2011). Eğitim Ortamlarında Şiddetin Önlenmesi Ve Azaltılması Strateji Ve Eylem Planı (2006-2011+).

T.C. Milli Eğitim Bakanlığı "Okullarda Şiddetin Önlenmesi" Konulu Genelge

[Http://Orgm.Meb.Gov.Tr/Mevzuat/Genelgeler/Okullardasiddet.Htm](http://Orgm.Meb.Gov.Tr/Mevzuat/Genelgeler/Okullardasiddet.Htm) (İnternet, Erişim Tarihi 01.07.2012)

T.C. Milli Eğitim Bakanlığı Çocuğa Yönelik Şiddetin Önlenmesi Projesi Hayata Geçiyor,

[Http://Orgm.Meb.Gov.Tr/Www/Cocuga-Yonelik-Siddetin-Onlenmesi-Projesi-Hayata-Geciyor/Icerik/272](http://Orgm.Meb.Gov.Tr/Www/Cocuga-Yonelik-Siddetin-Onlenmesi-Projesi-Hayata-Geciyor/Icerik/272) (İnternet, Erişim Tarihi 01.07.2013)

T.C. Milli Eğitim Bakanlığı (2006) Ortaöğretim Genel Müdürlüğü Tarafından "Öğrencilerimizin Zararlı Madde

Kullanımı Ve Şiddet Gibi Risklerden Korunması" Konulu Genelge.

T.C. Milli Eğitim Bakanlığı kul Polisi

[Http://Ankara.Meb.Gov.Tr/Ansis/Egitim/Okulpolisi.Html](http://Ankara.Meb.Gov.Tr/Ansis/Egitim/Okulpolisi.Html)

T.C. Milli Eğitim Bakanlığı Eğitimi Araştırma Ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı (Earged) 2009,"Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etkenlerin Belirlenmesi". Haz: Ferhat Erol, Ankara.